

**กรณีศึกษารูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้าง
แบบเจ้าของคนเดียว**

**A CASE STUDY OF FORM OF ORGANIZATION OF THE CONTRACTOR
AND THE OWNER ALONE**

มณีรัตน์ จันทร์ละม่อม

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานก่อสร้าง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาแบบเจ้าของคนเดียว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคคลที่มีความสนใจในการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษา คือ การสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีรูปแบบการบริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว ที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10 ราย เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวมาวิเคราะห์หาหลักการและวิธีการในการบริหารองค์กรเพื่อให้องค์กรผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวสามารถดำเนินกิจการจนประสบความสำเร็จได้จนถึงทุกวันนี้

ผลการศึกษาพบว่าผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว นั้น เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพช่างอยู่แล้วและต้องการมีธุรกิจเป็นของตัวเองจึงได้ลงทุนเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างขึ้น โดยการบริหารงานรับเหมาก่อสร้างนั้นเป็นการรับงานแบบปากต่อปาก ในองค์กรจะมีพนักงานหลัก ๆ เพียงไม่กี่คนเท่านั้นและมีความสัมพันธ์ภายในองค์กรกันแบบเครือญาติ หากมีงานที่ต้องการใช้พนักงานเพิ่มจะเป็นการจ้างผู้รับเหมารายย่อยมาทำงานต่ออีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ในด้านการบริหารงานต่าง ๆ ภายในองค์กรเจ้าของกิจการจะเป็นผู้ดำเนินงานเองทั้งหมดยกเว้นงานด้านบัญชีที่จะใช้วิธีการจ้างบริษัทบัญชีภายนอกมาดำเนินการแทน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากที่ในปัจจุบันได้เกิดโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ขึ้นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบ้านพักอาศัย คอนโดมิเนียม ห้างสรรพสินค้า โรงงาน โรงแรม และอื่น ๆ เป็นต้น ในโครงการ ๆ หนึ่งจะมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในโครงการก่อสร้างแต่ละโครงการ ได้แก่ เจ้าของโครงการ ผู้บริหารโครงการ ผู้ออกแบบ ผู้รับเหมา ตัวแทนจำหน่ายสินค้า และอื่น ๆ ซึ่งโครงการใดจะมีผู้เกี่ยวข้องมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละโครงการ แต่บุคคลที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเจ้าของโครงการ ก็คือ ผู้รับเหมา เพราะผู้รับเหมาเป็นบุคคลที่ทำให้โครงการก่อสร้างเป็นจริงขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการ

ในประเทศไทยเรานั้นเป็นประเทศหนึ่งที่มีผู้รับเหมาก่อสร้างจำนวนมาก ผู้รับเหมาก่อสร้างนั้นมีทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รับงานที่มีมูลค่าตั้งแต่หลักไม่กี่พันบาทจนกระทั่งเป็นพัน ๆ ล้านบาท ทั้งที่เป็นงานก่อสร้างของรัฐบาลและของเอกชน นอกจากนี้ผู้รับเหมาบางรายยังมีการรับเหมางานก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ในต่างประเทศอีกด้วย ในแต่ละผู้รับเหมาก็จะมีรูปแบบการบริหารองค์กรที่แตกต่างกันออกไปซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำให้องค์กรพัฒนา มั่นคงและดำรงอยู่ได้ รูปแบบของการบริหารองค์กร ยกตัวอย่างเช่น แบบบริหารงานเจ้าของคนเดียว และแบบหุ้นส่วน เป็นต้น ซึ่งแต่ละองค์กรก็จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กร นโยบายองค์กร และการจัดการภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานและสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ บางองค์กรที่มีทุนมากพอก็อาจจะมีการจัดจ้างบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้เข้ามาบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถเจริญเติบโตและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีการบริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของผู้รับเหมาที่มีความน่าสนใจในการที่จะสามารถบริหารองค์กรให้สามารถรับงานก่อสร้างต่าง ๆ ที่มีการแข่งขันกันสูง และสามารถบริหารองค์กรให้คงอยู่เป็นเวลาหลาย ๆ ปีได้ท่ามกลางการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้นมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาค้นคว้าอิสระในเรื่องรูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคคลที่มีความสนใจในการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว

ความสำคัญของการศึกษา

ผู้รับเหมางานก่อสร้างนอกจากจะสามารถบริหารงานก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการแล้ว ผู้รับเหมาจะต้องบริหารองค์กรของตนเองเพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จและสามารถอยู่รอดในสภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันสูงเช่นนี้ได้อีกด้วย ในการบริหารองค์กรของบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่ซึ่งเปิดกิจการมาเป็นเวลานานและมีทุนมากพอ ก็อาจจะใช้วิธีการจัดจ้างบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารองค์กรต่อเพื่อให้องค์กรนั้นสามารถอยู่ได้ เจริญก้าวหน้าและมั่นคง แต่กว่าจะมาเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างขนาดใหญ่นั้นจะต้องผ่านก้าวแรกของการเป็นผู้รับเหมาขนาดเล็กที่มีเจ้าของเพียงคนเดียวกันมาแล้วแทบทั้งสิ้น

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงรูปแบบในการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวว่าผู้รับเหมาดังกล่าวมีหลักการและมีวิธีการอย่างไรในการบริหารองค์กรให้สามารถอยู่รอดได้และประสบความสำเร็จได้จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังสามารถนำไปเป็นแนวทางให้สำหรับผู้ที่มีความสนใจในการที่จะเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างรุ่นต่อ ๆ ไป ให้สามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

กรอบทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่บริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว
2. ศึกษาทฤษฎีจากหนังสือและตำราที่เกี่ยวข้อง บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษารูปแบบการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว จากการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท และจะต้องเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีการบริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10 ราย

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาทฤษฎีจากหนังสือและตำราที่เกี่ยวข้อง บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่บริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว
3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว
4. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

เครื่องมือการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีรูปแบบการบริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาและสร้างเครื่องมือศึกษา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการศึกษา
2. ผู้ศึกษาได้ทำการติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวเพื่อชี้แจงรายละเอียดขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระบบระเบียบ ให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมาย เพื่อค้นหาหลักการและวิธีการในการบริหารองค์กรของผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียว ที่มีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10 ราย พบว่ามีรูปแบบการบริหารองค์กรที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เจ้าของบริษัทรับเหมาก่อสร้างล้วนเป็นบุคคลที่อดีตเคยเป็นลูกจ้างและมีความเกี่ยวข้องกับงานรับเหมาก่อสร้างมาก่อนทั้งสิ้นก่อนที่จะมาเปิดบริษัทเป็นของตัวเอง เช่น เคยเป็นไฟว์แมน เป็นวิศวกร เป็นสถาปนิก เป็นต้น จะเห็นได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้งานก่อสร้างทั้งทางด้านเทคนิคการก่อสร้างและทางด้านวิชาชีพก่อสร้าง เมื่อทำงานเก็บสังสมประสบการณ์และความรู้ในด้านการก่อสร้างมาในระดับหนึ่งแล้วนั้น และพบว่าตนเองอยากมีกิจการเป็นของตัวเอง จึงได้ลาออกจากงานที่เคยทำประจำออกมาเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างเป็นของตัวเอง โดยเริ่มแรกรับงานที่มีมูลค่าเล็กน้อยพอที่จะเลี้ยงตัวเองและคนงานได้ งานที่รับเหมาก่อสร้างก็ได้มาจากลูกค้าเก่าๆ ที่เคยไปทำงานในสมัยที่ยังเป็นลูกจ้าง จากคนรู้จักสนิทสนม เป็นการรับงานแบบปากต่อปาก หรือจากอินเทอร์เน็ต เมื่อมีงานมากพอในระดับหนึ่งจึงจดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท และเริ่มรับงานที่มีมูลค่าของงานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการรับสมัครพนักงานภายในองค์กรขึ้นอีกด้วย

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวนั้น พบว่า รูปแบบการบริหารองค์กรผู้รับเหมาก่อสร้างแบบเจ้าของคนเดียวมีหลักการและวิธีการในการบริหารองค์กร ดังนี้

1. เจ้าขององค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาช่างเป็นอย่างดี เนื่องจากเจ้าขององค์กรจะเป็นผู้ติดต่อกับเจ้าของโครงการโดยตรง จึงจะต้องมีความรู้เพื่อสามารถให้คำปรึกษากับเจ้าของโครงการได้ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการก่อสร้างได้

2. เจ้าขององค์กรจะต้องมีวิธีการหางานก่อสร้างเพื่อให้มีงานต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจากศึกษาพบว่างานส่วนใหญ่มาจากการบอกเล่าแบบปากต่อปาก

3. เจ้าขององค์กรจะต้องสามารถบริหารด้านการเงินได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเจ้าขององค์กรจะเป็นผู้ดำเนินการทางด้านบัญชีเอง ไม่ว่าจะเป็นการเก็บเงินจากเจ้าของโครงการ การจ่ายเงินค่าวัสดุและค่าแรงงานต่าง ๆ เนื่องจากมีพนักงานภายในองค์กรน้อย

4. รูปแบบลักษณะการบริหารองค์กรระหว่างเจ้าขององค์กรและพนักงานเป็นแบบครอบครัว หรือความสัมพันธ์แบบเครือญาติ

ข้อดี และข้อเสียของการบริหารองค์กรแบบเจ้าของคนเดียว มีดังนี้ คือ

ข้อดี

1. เจ้าของบริษัทมีอำนาจในการตัดสินใจเด็ดขาดทำให้การทำงานมีความรวดเร็ว
2. เจ้าของโครงการสามารถติดต่องาน ปรีกษา คุยรายละเอียดของงาน และติดตามความคืบหน้าของงานกับเจ้าของบริษัทได้โดยตรง
3. การบริหารองค์กรสามารถดำเนินการได้ง่าย เนื่องจากเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีพนักงานน้อย

ข้อเสีย

1. เนื่องจากเป็นองค์กรขนาดเล็กจึงทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในองค์กรและภายในโครงการน้อยขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน
2. เนื่องจากเป็นเจ้าของคนเดียวมีอำนาจตัดสินใจเพียงคนเดียว บางครั้งการตัดสินใจอาจจะผิดพลาดได้ และอาจจะไม่ได้ความคิดที่ดีที่สุด
3. เนื่องจากไม่มีคนงานประจำมากนัก มีเพียงคนงานที่จำเป็นเท่านั้น จึงทำให้ขาดแคลนแรงงานในกรณีที่ม้งานเร่งด่วน
4. เนื่องจากเจ้าขององค์กรจะบริหารองค์กรเองทุกอย่าง หากเกิดกรณีติดต่อเข้าขององค์กรไม่ได้ จะทำให้งานล่าช้าและสะดุดได้

เคล็ดลับการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จของผู้รับเหมาก่อสร้างที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ

1. งานก่อสร้างจะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการและตรงตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการ
2. เน้นคุณภาพของงานก่อสร้างเป็นหลัก
3. ผู้รับเหมาก่อสร้างจะต้องมีความรับผิดชอบ ไม่ทิ้งงานและมีความซื่อสัตย์ต่องาน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารองค์กรของบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่รับเหมาก่อสร้างทั่ว ๆ ไป ยังขาดการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่รับเหมาก่อสร้างในโครงการบ้านจัดสรร นอกจากนี้ผู้รับเหมาก่อสร้างที่ผู้ศึกษาทำการศึกษาเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างมาก่อนที่จะเปิดบริษัทรับเหมาก่อสร้างแทบทั้งสิ้น ยังขาดการสัมภาษณ์ผู้รับเหมาก่อสร้างที่ไม่มีองค์ความรู้ในงานก่อสร้างแต่มีทุนและมีความสนใจที่จะดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่จะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (2554). *คู่มือการค้นคว้าอิสระ*. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สภาวิศวกร. (2549). *หนังสือประกอบการอบรมและทดสอบความพร้อมในการประกอบ*

วิชาชีพวิศวกรรมควบคุม. กรุงเทพฯ: สภาวิศวกร.

สันติ ชินานุวัตติวงศ์. (2551). *วิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.